

หน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์ ระบบเปิด

The Functions of Thai-English Code Switching in Massive Open Online Course

ธีร์วรา แสงอินทร์ (Theewara Saengin)^{1*}

อุ๋นอารี ตลาดเงิน (Unaree Taladngoen)**

(Received: November 19, 2021; Revised: May 18, 2022; Accepted: June 7, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดของประเทศไทย (Thai MOOC) ผลการศึกษาพบว่า มีหน้าที่ของการสลับภาษา จำนวน 3 หน้าที่ ได้แก่ 1) การอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation) ด้วยคำภาษาอังกฤษที่เป็นคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการเพื่อสื่อความของเนื้อหาให้ตรงหรือสอดคล้องกับศาสตร์ โดยมากเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ไม่มีมีการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย 2) การย้ำความหมายหรือการซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration) โดยการพูดซ้ำคำภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกัน เพื่อเน้นย้ำความหมาย และ 3) การขยายความหรือการอธิบายเพิ่มเพื่อทำให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น (Message qualification) โดยอธิบายภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความนั้นมีความหมายชัดเจนมากขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด อันจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนออนไลน์ระบบเปิดมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

The current paper aimed to study functions of code-switching between Thai and English in the Massive Open Online Course (MOOC) of Thailand. It was found that code-switching in Thailand MOOC had three functions as follows: 1) Quotation, which means using academically technical terms in English that do not have Thai equivalents in order to convey actual and relevant essence of the disciplines, 2) Reiteration meaning repetition of both Thai and English terms with identical meanings to emphasize the original content and message, and finally 3) Message qualification, referring to a clarification of complex Thai terms using English to make it easier for learners to comprehend. The findings of this study provide beneficial information about the objectives and functions of Thai-English code-switching in virtual classrooms. Consequently, learners' success and achievements in online learning will be higher.

คำสำคัญ: หน้าที่ของการสลับภาษา ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ การเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด

Keywords: Code-Switching Function, Thai and English, Massive Open Online Course

¹Corresponding author: Theewara555@gmail.com

*อาจารย์ แผนกภาษาไทย สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก

**อาจารย์ แผนกภาษาอังกฤษ สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ตนำมาสู่การมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารและการจัดการแหล่งเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยเฉพาะการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด (Massive Open Online Course) สำหรับในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2560 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด หรือ Thailand Massive Open Online Course ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University) เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดมีความแตกต่างกับการเรียนการสอนออนไลน์ทั่วไป เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ที่ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย [1] ในด้านการสร้างรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของรายวิชา จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ (Course Management) 2) ด้านการออกแบบการเรียนการสอน (Course Instructional Design) 3) ด้านการพัฒนาวิชา (Course Development) 4) ด้านการนำไปใช้ (Course Implementation) และ 5) ด้านการประเมิน (Course Evaluation) [2]

จากองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดดังกล่าว มีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาออนไลน์ระบบเปิด เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะและเป็นพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ พบว่า ผลการศึกษาขององค์ประกอบด้านการออกแบบการเรียนการสอน จากกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงวัยระบุปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนออนไลน์ โดยมากเกิดจากการไม่มีอินเทอร์เน็ต และภาษาที่ใช้สื่อส่วนใหญ่มีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษ [3] จากผลการศึกษาวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตเห็นว่า รูปแบบของการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็นองค์ประกอบหลักในด้านการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดของประเทศไทยนั้น ผู้สอนได้ระบุเลือกใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสอน หากมีใช้รายวิชาภาษาอังกฤษ แต่ในสถานการณ์จริงระหว่างการบรรยายเนื้อหาของรายวิชา จะเห็นได้ว่าผู้สอนยังคงมีการสลับภาษาไทยไปใช้ภาษาอังกฤษอยู่บ่อยครั้ง

ในด้านการสลับภาษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสลับภาษาหรือการปนภาษาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน พบว่า การสลับภาษาหรือการปนภาษาถือเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่พบบ่อย [4] ทั้งนี้ การสลับภาษาที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งนั้นจะมีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของการสลับภาษาอยู่ด้วยเสมอ เช่นงานวิจัยการสลับภาษาของครูฟิลิปปินส์ที่สอนนักเรียนไทยในโรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสอน พบหน้าที่จากการสลับภาษาของครูผู้สอนทั้งหมด 5 หน้าที่ ได้แก่ 1) การซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำ เช่น ครูฟิลิปปินส์สลับภาษาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยว่า “Really? จริงหรือ?” ซึ่งลักษณะในการสลับภาษาแบบนี้คือการซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำจากข้อความแรกที่ว่าคือ “Really?” แล้วย้ำข้อความแรกด้วยการสลับภาษาเป็นภาษาไทยว่า “จริงหรือ?” 2) การอธิบายเพิ่มเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น เช่น ครูฟิลิปปินส์พูดว่า “Today We will talk about Comparative and Superlative in adjective. Tell me some example sentence” แต่ไม่มีนักเรียนโต้ตอบกลับ ครูจึงพูดอีกว่า “Alright, We use adjectives to compare things. Example, I don't think blue was strong as pink. เข้าใจไหม? เปรียบเทียบ” จากตัวอย่าง ครูฟิลิปปินส์ได้สลับภาษาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ว่า “เปรียบเทียบ” ลักษณะการสลับภาษาดังตัวอย่าง จัดเป็นหน้าที่การสลับภาษาโดยการอธิบายเพิ่มเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น 3) หน้าที่อื่น ๆ 4) การอุทาน และ 5) การทำให้ข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว เช่น ครู

ฟิลิปปินส์พูดว่า “Oh, I know *พัฒนาพงศ์*” จากตัวอย่าง ครูฟิลิปปินส์ได้สลับภาษาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อทำข้อความให้เป็นเรื่องส่วนตัว ซึ่งมีแค่ครูและนักเรียนบางคนเท่านั้นที่เข้าใจข้อความนี้ [5]

อย่างไรก็ตาม การสลับภาษามีได้มีเพียงการสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเท่านั้น แต่ยั้งรวมถึงการสลับภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งด้วย สำหรับผู้รู้สองภาษา เช่น การศึกษาการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต่ใจของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบว่าผู้พูดมีการสลับภาษาไทยไปใช้ภาษาจีน เพื่อทำหน้าที่จำนวน 6 หน้าที่ได้แก่ 1) การบ่งชี้สิ่งที่อ้างถึง 2) การระบุผู้รับสารอย่างเฉพาะเจาะจง 3) การอุทาน 4) การซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำ 5) การอธิบายเพิ่มเพื่อทำให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น และ 6) การทำให้ข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว [6] หรืองานวิจัยเรื่องหน้าที่ของการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานของหนูหิน ในหนังสือการ์ตูนเรื่องหนูหินอินเดอะซิตี โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือการ์ตูนที่ออกเกิดยุค 4 สี เรื่องหนูหิน อินเดอะซิตีจำนวน 88 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า ในหนังสือการ์ตูนเรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี มีหน้าที่ของการสลับภาษาของหนูหินจำนวน 5 หน้าที่ได้แก่ 1) หน้าที่การยกยอคำ 2) หน้าที่การเจาะจงผู้รับสาร 3) หน้าที่การอุทาน 4) หน้าที่การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ และ 5) หน้าที่การขยายความ [7]

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสลับภาษาในปัจจุบัน พบว่าล้วนเป็นการศึกษาวิจัยการสลับภาษาและหน้าที่ของการสลับภาษาในสถานการณ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในช่วงเวลาและสถานที่เดียวกัน จึงสามารถสื่อสารโต้ตอบระหว่างกันได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้เรียนจึงไม่สามารถสื่อสารเพื่อสอบถามข้อสงสัยหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองไม่เข้าใจกับผู้สอนได้ ดังนั้นในการศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด จึงสมควรต่อการศึกษาว่าผู้สอนซึ่งเป็นชาวไทยมีการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษระหว่างการสอนเนื้อหาวิชาให้กับผู้เรียนอย่างไร และสลับภาษาเพื่ออะไร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนออนไลน์ระบบเปิดได้ทราบและเข้าใจการใช้ภาษาของผู้สอน รวมถึงเป็นแนวทางให้ผู้สอนนำไปพัฒนาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนออนไลน์ระบบเปิดมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดนี้ ทำให้ทราบประเภทของการสลับภาษาหรือรูปแบบของการสลับภาษา และหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษของผู้สอนชาวไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนออนไลน์ระบบเปิดได้เข้าใจลักษณะการสลับใช้ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษว่าการสลับภาษาที่เกิดขึ้นนั้นเพราะเหตุใด และเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้ประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการสลับใช้ภาษาของผู้สอนว่ามีผลต่อผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ จากการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดของประเทศไทยจากเว็บไซต์ <https://thaimooc.org> โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยลงทะเบียนเรียนรายวิชาในหมวดทักษะชีวิตและการพัฒนาตนเอง เนื่องจากเนื้อหาของรายวิชาโดยมากมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเองสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ อนึ่งผู้วิจัยเลือกรายวิชาจำนวน 4 รายวิชา ได้แก่

1. วิชาเศรษฐกิจพอเพียง 2. วิชาการบริหารความก้าวหน้าในสายอาชีพ 3. วิชาการพัฒนาสภาพแวดล้อมในสังคม

แห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4. วิชาอาหารไทยเพื่อสุขภาพและการชะลอวัย รวมจำนวนชั่วโมงเรียนทั้งสิ้น 25 ชั่วโมง เนื่องจากกระหว่างการเก็บข้อมูล บางรายวิชาได้ปิดรับการลงทะเบียนเรียน หรือมีจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนเต็มแล้ว

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยบันทึกภาพและถ่ายถอดเสียงของผู้สอนเป็นคำพูด สำหรับคำภาษาไทยเขียนด้วยพยัญชนะไทยและคำภาษาอังกฤษเขียนด้วยพยัญชนะภาษาอังกฤษ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนับข้อมูลที่ได้เป็นตัวเลข และวิเคราะห์ตามประเด็น ดังนี้

2.1 นับจำนวนความถี่หรือจำนวนครั้งของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

2.2 จัดประเภทข้อมูลตามประเภทของการสลับภาษา ระหว่างประโยค และการสลับภาษาภายในประโยค

2.3 นับจำนวนความถี่ของข้อมูลตามประเภทของการสลับภาษา ได้แก่ การสลับภาษาภายในประโยค การสลับภาษาระหว่างประโยค

2.4 แปลความหมายของคำภาษาอังกฤษ

2.5 วิเคราะห์หน้าที่ของการสลับ จำนวน 6 หน้าที่ ตามกรอบแนวคิดหน้าที่ของการสลับภาษาของวิลาสินี ดาราฉาย [8] ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างข้อความของการสลับภาษาตามผลการศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช โดยการถอดความส่วนที่เป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ด้วยสัทอักษร (International Phonetic Alphabet) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.1 การอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation) เป็นการสลับภาษาในบริบทหรือคำบ่งชี้ที่ระบุถึงสิ่งที่ต้องการอ้างอิงถึงหรือการยกคำพูดของผู้อื่น เช่น “*ʔu55 thia33 kaj21* (‘มีพี่ของ’) *คฺลึน 98.3 kaw33 jik55 khuj33ʔu55 kok55 kɨ33 kɔ33* (‘เปิดฟังทั้งวัน มีเพลงจีนสากล’)”

จากตัวอย่างข้อความ ถ้อยคำที่สลับจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทย คือ คฺลึน 98.3 เป็นการสลับภาษาเพื่อบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิงผู้บอกภาษามีการสลับภาษาเพื่อใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด

2.5.2 การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification) เป็นการสลับภาษาในบริบทที่ผู้พูดส่งข้อความโดยเลือกเจาะจงให้กับคนใดคนหนึ่ง เช่น คู่สนทนา A และ B กำลังพูดคุยกันเรื่องร้านขายของมี C ซึ่งเป็นคุณพ่อของ B นั่งอยู่ภายในบริเวณร้านด้วย ทั้ง A B และ C เป็นผู้รู้สองภาษา

A: *อันนี้ก็ปีแล้วคะสร้างมา jiaʔ21 tsoj21 ni55 liaw21* (‘สร้างมาก็ปีแล้ว’)

B: 60 ปี

A: โห

B: *พูดกับCʔi33 ʔoj21 ta55 tɨŋ21 ʔuaj21* (‘เค้าพูดภาษาจีนได้’) *[พูดกับA]* ยังเหลือนะ
ยังเหลือนะอยู่ {หัวเราะ}

เมื่อพิจารณาการสลับภาษาในผลัดที่ (4) ของผู้บอกภาษา จะเห็นได้ว่าการสลับภาษาระหว่างประโยค (Inter-sentential code-switching) เพื่อระบุผู้รับสารอย่างเฉพาะเจาะจง โดยผู้บอกภาษาใช้ประโยคภาษาจีนแต้จิ๋ว *ʔi33 ʔoj21 ta55 tɨŋ21 ʔuaj21* (‘เค้าพูดภาษาจีนได้’) สลับไปพูดประโยคภาษาไทย คือ “ยังเหลือนะยังเหลือนะอยู่” จึงเห็นได้ชัดว่า การสลับภาษาเกิดขึ้นเพราะความตั้งใจของผู้พูดเพื่อระบุว่าใครที่เป็นผู้รับสาร

2.5.3 การอุทาน (Interjection) เป็นการสลับภาษาที่มีคำอุทานแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ใช้ภาษา เช่น

A: *kim33 ni55 kuj33 huaj21* (‘ป็นี่อายุเท่าไร’)

B: *ʔaj24 ja21อายุหรือ โห law55 liaw21 ŋow21 tsap21 tshik55 liaw21 law55 liaw55 law55 si55 liaw55* (‘แก่แล้วทำสิบเจ็ดแล้ว แก่แล้ว แก่จะตายแล้ว’) {หัวเราะ}

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าปริมาณการใช้คำภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษของผู้สอนชาวไทยในระหว่างการสอนออนไลน์ระบบเปิด ในจำนวนชั่วโมงเรียน 25 ชั่วโมง ผู้สอนมีการสลับภาษาไทยไปใช้ภาษาอังกฤษ รวมจำนวนทั้งสิ้น 823 ครั้ง ทั้งนี้ พบว่าเป็นการสลับภาษาภายในประโยคเท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากผู้สอนได้มีการระบุการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงมีการใช้ภาษาอังกฤษเพียงในหน่วยคำหรือกลุ่มคำ

2. หน้าที่ของการสลับภาษา คือ หน้าที่ในระบบการสื่อสารที่สมาชิกในชุมชนสามารถตกลงร่วมกันในการตีความการสลับภาษาในบริบท (Context) ซึ่งทำให้การสลับภาษามีกฎเกณฑ์และมีการรับรู้ร่วมกัน [9]

ตารางที่ 2 ปริมาณหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษของผู้สอนชาวไทย

ประเภทของการสลับภาษา	จำนวนความถี่ของหน้าที่	ร้อยละ
การอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation)	628	76.31
การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification)	0	00.00
การอุทาน (Interjection)	0	00.00
การย้ำความหมายหรือการซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration)	153	18.59
การขยายความหรือการอธิบายเพิ่มเพื่อทำให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น (Message qualification)	42	05.10
การทำให้เป็นข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว (Personalization objectivization)	0	00.00
รวม	823	100.00

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดมีเพียง 3 หน้าที่ ได้แก่ การอ้างอิงถ้อยคำ การย้ำความหมาย และการขยายความ ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation) คือ การสลับภาษาในบริบทหรือคำบ่งชี้ที่ระบุถึงสิ่งที่ต้องการอ้างอิงถึงหรือการยกคำพูดของผู้อื่น มีจำนวนทั้งสิ้น 628 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 76.31 จากจำนวนความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาทั้งหมด ซึ่งเป็นการอ้างอิงคำภาษาอังกฤษที่เป็นศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

*“ในบทเรียนนี้ผู้เรียนได้เรียนเรื่องอาหารกับสุขภาพ ได้รู้จักตัวอย่างของอาหารสุขภาพ ได้แก่ อาหาร **clean Raw Food** อาหารมังสวิรัต อาหารเจ เป็นต้น”*

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ในคำว่า “clean” และ “Raw Food” เป็นการสลับภาษาโดยอ้างอิงจากคำศัพท์เฉพาะที่เป็นชื่อเรียกลักษณะของอาหาร เพื่อให้ตรงตามแนวคิดของโภชนศาสตร์ ทั้งนี้หากผู้สอนใช้คำภาษาอังกฤษแปลเป็นภาษาไทยจะมีความหมายไม่ตรงกับคำจำกัดความของคำภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 2

*“เครื่องมือชิ้นที่ 1 สำหรับการแนะนำเพื่อที่จะประเมินหาบุคคลเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาเป็น **Successor** หรือเป็นการทำ **Career Path Planning**”*

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยอ้างอิงคำศัพท์เฉพาะอย่างเจาะจง ในคำว่า “Successor” และ “Career Path Planning” เพื่อสื่อความหมายให้เหมาะสมกับบริบทตามเรื่องที่พูด

ตัวอย่างที่ 3

“เทคโนโลยีการจัดเก็บนี้ โรงเรียนสามารถดำเนินการได้เป็น 2 แบบ *Storage Area Network* หรือ *Network Attached Storage* ภายในโรงเรียน *Storage Cloud Computing* ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน นั้น ๆ”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ในคำว่า “Storage Area Network” “Network Attached Storage” และคำว่า “Storage Cloud Computing” ซึ่งเป็นการอ้างอิงคำศัพท์เฉพาะทางของศาสตร์ อีกทั้งไม่มีคำศัพท์บัญญัติในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 4

“ในใบพลุมีสาร *Eugenol* และ *Chavicol* มีฤทธิ์เป็นยาชา และช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต และยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรคหลายชนิด จึงมีประโยชน์ในการระงับอาการคันและเจ็บปวด”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ โดยการอ้างอิงคำศัพท์เฉพาะในคำว่า “Eugenol” และ “Chavicol” ที่เป็นชื่อเฉพาะของสารเคมี

จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมาแสดงให้เห็นว่า หน้าที่ของการสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษโดยการอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation) ซึ่งมีตัวบ่งชี้ คือคำภาษาอังกฤษที่นำมาใช้นั้น เป็นคำเรียกชื่อเฉพาะที่ไม่มีการบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย รวมถึงบางคำเมื่อแปลความหมายเป็นภาษาไทยมีความหมายไม่ตรงกับคำจำกัดความของคำภาษาอังกฤษ เมื่อผู้สอนไม่รู้จะใช้คำใดให้มีความหมายตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหาจึงสลับไปใช้ภาษาอังกฤษ

2.2 การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification) เป็นการสลับภาษาในบริบทที่ผู้พูดส่งข้อความโดยเลือกเจาะจงให้กับคนใดคนหนึ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 153 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 18.59 จากจำนวนความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาทั้งหมด ซึ่งพบว่าการสลับภาษาทั้งจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

“ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้นนะครับ คำว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ *Leadership Development* นะครับ การบริหารความก้าวหน้าในอาชีพ *Career Management* การบริหารผู้มีความสามารถสูง *Talent Management* และการบริหารบุคลากรทดแทนในตำแหน่งสำคัญ ๆ นะครับ เราเรียกว่า *Succession Management* มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อนื่อง อย่างแยกไม่ออกเลยนะครับ”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนมีการสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกัน ในคำว่า “การพัฒนาภาวะผู้นำกับคำว่า Leadership Development” “การบริหารความก้าวหน้าในอาชีพกับคำว่า Career Management” “การบริหารผู้มีความสามารถสูงกับคำว่า Talent Management” และคำว่า “การบริหารบุคลากรทดแทนกับคำว่า Succession Management” เพื่อเน้นย้ำความหมายเดิม

ตัวอย่างที่ 6

“มะเร็งก็คือกลุ่มโรคที่เกิดจากความผิดปกติของ **DNA** หรือสารพันธุกรรมของเซลล์ในร่างกายของเรานั้นเองนะคะ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตของเซลล์ที่ผิดปกติไปนะคะ”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนมีการสลับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน ในคำว่า “DNA กับคำว่าสารพันธุกรรม” ทั้งนี้คำว่า DNA เป็นคำย่อของคำว่า Deoxy ribonucleic acid ที่มีคำแปลในภาษาไทยได้ว่า สารพันธุกรรม จากตัวอย่างผู้สอนได้นำความหมายของภาษาไทยมาซ้ำเพื่อเน้นย้ำความเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 7

“ความหมายของการพัฒนาชุมชน หรือ **Community Development** หมายถึง การทำให้กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเจริญขึ้นดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ในการคิดตัดสินใจ และดำเนินการแก้ปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนมีการสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในคำว่า “การพัฒนาชุมชนกับคำว่า Community Development” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 8

“ดังนั้น จึงขอเสนอสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สำหรับการเรียนรู้ในสังคมยุคใหม่ เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ **Physical environment** สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ **Psychology environment** สภาพแวดล้อมทางสังคม **Social environment** ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียนสามารถที่จะแบ่งได้ 3 ประเภท”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเดียวกันในคำว่า “สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับคำว่า Physical environment” “สภาพแวดล้อมทางจิตภาพกับคำว่า Psychology environment” และคำว่า “สภาพแวดล้อมทางสังคมกับคำว่า Social environment”

จากตัวอย่างหน้าที่ของการสลับภาษาเพื่อการย้ำความหมายหรือการซ้ำข้อความเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration) โดยมีตัวบ่งชี้ คือความหมายของคำภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าผู้สอนสลับภาษาด้วยการพูดซ้ำเพื่อเน้นย้ำความหมายเดิม หรือเป็นศัพท์เทียบเท่ากัน (equivalent)

2.3 การขยายความหรือการอธิบายเพิ่มเพื่อให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น (Message qualification) เป็นการสลับภาษาที่ผู้ใช้ภาษาอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ข้อความนั้นมีความหมายชัดเจนและเข้าใจได้ง่ายขึ้น พบว่าเป็นหน้าที่ของการสลับภาษาที่น้อยที่สุด มีจำนวนเพียง 42 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 5.10 จากจำนวนความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาทั้งหมด ซึ่งผู้สอนมีการสลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในลักษณะของการระบุค่า เพื่ออธิบายความให้ชัดเจนและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9

“ต่อไปมาดูในวัยผู้ใหญ่อีกข้อหนึ่งที่สำคัญที่ต้องตระหนัก ก็คือ ผลกระทบจากแพทที่ลดน้ำหนักชนิดผงปรุงสำเร็จ หรือว่า **Three in One** นะคะ บางชนิดจะพบว่ามีผลต่อการขับปัสสาวะหรือมีผลต่อการระบายทำให้ร่างกายเสียน้ำและอ่อนเพลียได้นะคะ”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในคำว่า “Three in One” เพื่อขยายความของ คำว่ากาแพฟงสำเร็จ ในบริบทนี้ ผู้สอนใช้คำภาษาอังกฤษเพื่อขยายความให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากขึ้น ว่ากำลังกล่าวถึง กาแพฟงสำเร็จรูป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากคำว่า “Three in One” เป็นคำที่คนในสังคมรู้จัก หรือเคยได้ยินมาจาก สูตรของการปรุงกาแพฟงสำเร็จรูป

ตัวอย่างที่ 10

“ด้านที่ 1 ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องอาชีพด้านงานฝีมือ งานกลางแจ้งต่าง ๆ พวกนี้นะครับ เช่น เกี่ยวกับเครื่องยนต์ กลไกต่าง ๆ ภาคสนาม เราเรียกกลุ่มนี้ว่า *Realistic*”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในคำว่า “Realistic” เพื่อขยายความหมายเนื้อหา ในบริบทข้างหน้าให้มีความแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 11

“ผู้บริหารมีบทบาทที่ 3 นะครับ และที่สำคัญยิ่งยวดด้วยนะครับ ก็คือนำเรื่องคน นำคนหรือ *Leading Team* อาจจะหมายถึง *Leading Network Leading Community* นะครับ”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อขยายความ โดยใช้คำว่า “Leading Network” และ “Leading Community” เพื่อยกตัวอย่างตามเนื้อหา ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 12

“หลักการที่ผมกล่าวไปในขั้นต้นก็จะมีเรื่องราวของการใช้ *STAR* หรือที่ผมว่าเมื่อก็ คือตัว *S* หมายถึง *Situation* ในสถานการณ์งานนั้น ตัว *T* หมายถึง *Task* ที่เป็นงานใดงานหนึ่งที่เขารับผิดชอบอยู่ ตัว *A* หมายถึง *Action* เขาได้ลงมือ ทำงานนั้นอย่างไร ท้ายสุดก็คือ ตัว *R* คือ *Result* ผลที่เกิดขึ้นจากผลปฏิบัติงานนั้นเขาทำอย่างไร”

จากประโยคตัวอย่าง ผู้สอนสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในคำว่า “Situation” “Task” “Action” และ “Result” เพื่อขยายความตัวอักษรภาษาอังกฤษ ว่าหมายถึงอะไร เนื่องจากตัวอักษรนั้นเป็นคำย่อ

จากตัวอย่างหน้าว่าการขยายความหรือการอธิบายเพิ่มเพื่อทำให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น (Message qualification) จะเห็นได้ว่า ผู้สอนสลับภาษาระหว่างการบรรยายจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อขยายความหมาย หรืออธิบายที่มาของคำต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น

สรุป และอภิปรายผล

การศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด พบว่าผู้สอน มีการสลับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษภายในประโยคเท่านั้น จำนวนทั้งสิ้น 823 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 0.89 เมื่อเทียบกับจำนวนของคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ใช้ทั้งหมด โดยการสลับภาษาที่เกิดขึ้นนั้นมีหน้าที่ของการสลับภาษา จำนวน 3 หน้าที่ ได้แก่ 1) การอ้างอิงถ้อยคำหรือการบ่งชี้สิ่งที่อ้างอิง (Quotation) คือ การสลับภาษาในบริบท หรือ คำบ่งชี้ที่ระบุถึงสิ่งที่ต้องการอ้างอิงถึงหรือการยกคำพูดของผู้อื่น มีจำนวนทั้งสิ้น 628 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 76.31 2) การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification) เป็นการสลับภาษาในบริบทที่ผู้พูดส่งข้อความโดยเลือก เจาะจงให้กับคนใดคนหนึ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 153 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 18.59 ซึ่งเป็นการอ้างอิงคำภาษาอังกฤษที่เป็น ศัพท์เฉพาะทางวิชาการ และ 3) การขยายความหรือการอธิบายเพิ่มเพื่อทำให้ข้อความเข้าใจง่ายขึ้น (Message qualification) เป็นการสลับภาษาที่ผู้ใช้ภาษาอธิบายเพิ่มเติม เพื่อทำให้ข้อความนั้นมีความหมายชัดเจนและเข้าใจ

ได้ง่ายขึ้น พบว่าเป็นหน้าที่ของการสลับภาษาที่น้อยที่สุด มีจำนวนเพียง 42 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 5.10 จากจำนวนความถี่หน้าที่ของการสลับภาษาทั้งหมด

จากผลการศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ จะสังเกตได้ว่า ในสถานการณ์ของการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด จะไม่พบว่ามีหน้าที่การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification) การอุทาน (Interjection) และการทำให้เป็นข้อความเรื่องส่วนตัว (Personalization objectivization) ซึ่งแตกต่างกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่พบว่ามีหน้าที่ของการสลับภาษาครบทั้ง 6 หน้าที่ ดังที่กล่าวข้างต้นในบทนำ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดเป็นการเรียนการสอนที่ไม่มีการกำหนดหรือข้อจำกัดในตัวผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบของการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) ผู้สอนและผู้เรียนจึงไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารพูดคุยกันได้ในช่วงการเรียนการสอน ดังนั้นจึงไม่พบหน้าที่ของการสลับภาษาที่การระบุผู้รับสารอย่างเจาะจง (Addressee specification) รวมถึงการอุทาน (Interjection) และการทำให้เป็นข้อความเรื่องส่วนตัว (Personalization objectivization)

อย่างไรก็ดี ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด แม้ว่าผู้สอนจะมีการบรรยายละเอียดในรายวิชาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสอนว่าเป็นภาษาไทย แต่ด้วยสถานการณ์ของการสื่อสารเพื่ออธิบายให้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องมีการสลับภาษาไทยไปใช้ภาษาอังกฤษ เพื่ออ้างอิงถ้อยคำภาษาอังกฤษที่เป็นคำศัพท์เฉพาะของศาสตร์ เนื่องจากเนื้อหาของรายวิชาที่มีแนวคิดหรือศาสตร์มาจากต่างประเทศ และเมื่อผู้สอนนำศาสตร์นั้นมาใช้ในประเทศไทย ผู้สอนจึงเลือกที่จะอ้างอิงคำภาษาอังกฤษที่เป็นคำศัพท์เฉพาะของศาสตร์ เพื่อสื่อความของเนื้อหาให้ตรงหรือสอดคล้องกับศาสตร์ อีกทั้งคำภาษาอังกฤษสามารถสื่อความหมายได้ตรงและชัดเจนกว่าภาษาไทย [10] รวมถึงคำสำคัญของเนื้อหาที่ยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย ตลอดจนเพื่อการขยายความเพื่อให้ใจความของประโยคมีความแจ่มแจ้งและชัดเจนขึ้น อันทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของรายวิชาให้มากที่สุด นำไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อนึ่งในแง่ของการสลับภาษาโดยมีหน้าที่ในการย้ำความจากการมีความหมายเดียวกันนั้น อาจเกิดขึ้นจากการรู้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษาของผู้สอน การสลับภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้พูดภาษาสองภาษาหรือหลายภาษาพูดภาษาเหล่านั้นสลับกันไปมา ในบางครั้งผู้สอนจึงสลับภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกันโดยไม่รู้ตัว [11]

เอกสารอ้างอิง

1. Sriwachirangkoon N. The Development model of Praborommarajchanok Institute's Massive Open Online Course (PI-MOOC). J Health Sci BCNSP. 2021; 3(1): 33-51.
2. Tinnawas N, Thammetar T. The Study of Massive Open Online Course Model for Thai Higher Education. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2016; 9(3): 1463-1479.
3. Onchawiang D. A Study of Massive Open Online Course Model for Burapha University Project. Journal of Educational Technology and Communications Mahasarakham University. 2021; 4(10): 18-29.
4. Thadphoothon J. Characteristics of the Use of English by Thai Academics: A Preliminary Investigation. Suthiparithat Journal. 2009; 23(71): 107-132.
5. Phamunchakko P, Indrambarya K. Code-Switching of a Filipino Teacher Who Taught Thai Students at a Bilingual School. KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies). 2021; 9(2): 146-158.

6. Darachai W, Prasithrathsin A. Thai-teochew code-switching functions in the speech of the chinese thai in yaowarat community. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*. 2014; 14(1): 73-83.
7. Pitak P, SaleeVol B. The Function Semantics of Code-switching between Central Thai and Northeastern Thai in Nu-Hin in the City Cartoon. *Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences*. 2016; 5(2): 89-109.
8. Darachai W, Prasithrathsin A. Thai-teochew code-switching functions in the speech of the chinese thai in yaowarat community. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*. 2014; 14(1): 73-83.
9. Gumperz J. 1982. *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Inta P. The Mixing of English in Thai Magazines. *Ganesha Journal*. 2012; 8(1): 33-42.
11. Prasithrathsin A. *Language in Thai society diversity, change, and development*. 4th ed. Bangkok: Chulalongkorn University; 2005.